

Historias de Mujeres. De Rosa Montero. Madrid: Alfaguara, 1995. (241 pàg.)

Un joc inevitable de mirades sorgeix de la lectura de *Historias de mujeres* de Rosa Montero. El llibre és un recull de quinze articles, dedicats a la vida de diferents dones, que van ser publicats en el suplement dominical del diari *El País* durant l'any 1995. Una introducció i un epíleg emmarquen aquestes vides, rescades de la invisibilitat imposada per la Història oficial. El pròleg reclama el valor de la dona, de la dona en la Història i de les històries de dones. El postludi senyala alguna de les conseqüències que comporta donar llum a personatges que han estat enfosquits, adulterats i amagats; també reivindica el gènere biogràfic com a forma d'aprenentatge i d'autoconeixement.

Escriure o llegir una biografia és igual que mirar pel forat d'un pany ja que requereix una actitud de curiositat i de tiferia (components bàsics de la intel·ligència, segons afirma l'autora). La biografia és un gènere fronterer entre la ficció i la realitat i si provoca tant interès és perquè s'assembla molt a la vida. Aquesta també s'escriu d'allò que es fa, es diu, es pensa, s'imagina, es recorda, se somnia i s'inventa.

Rosa Montero ens convida a passejar per la vida de quinze dones diferents que tenen com a comú denominador el fet d'haver anat en contra de la norma femenina establerta pel seu temps: "Todas ellas tienen en común una traición, una huida, una conquista: traicionaron las expectativas que la sociedad depositaba en ellas, huyeron de sus limitados destinos femeninos, conquistaron la libertad personal". Encara que la tria i l'ordre d'aquests personatges són volgudament capriciosos, el temps que van viure s'enceta en el segle XVIII i s'allarga fins els nostres dies. Són dones molt properes a nosaltres, en certa manera en som les/els seves/seus filles/fills, ja que ens ensenyen a dir no en la lluita per ser una/un mateixa/mateix. La varietat és molt interessant ja que ens descobreixen personatges tan poc coneguts com Lady Ottoline Morrell, Isabelle Eberhard o Laura Riding. També es fa palesa la manipulació històrica que s'ha fet de dones com Maria de Lejarraga, Zenobia Camprubí o Camille Claudel. Es reivindica el paper feminista de Mary Wollstonecraft, Margaret Mead o Simone de Beauvoir. Hi ha

capítols apassionats com els dedicats a Georges Sand i Frida Kahlo i d'altres esgarriats com el d'Aurora i Hildegart Fernández. La visió global que ens transmet és un cant a allò més humà i, per tant, es defensen de la mateixa manera els àngels i els dimonis que cadascuna porta a dins seu; és rellevant la valoració de la bogeria en les seves més diverses manifestacions.

El seguiment biogràfic que es dibuixa en tots els retrats respon a un model de motius similar. Per una banda destaca la referència al determinisme biològic i social. Hi ha un èmfasi especial al marc familiar i al context social en què va viure el personatge per explicar o justificar el seu comportament. També es dona importància a la influència que van tenir els homes de les seves relacions sentimentals a l'hora de condicionar la seva vida. Moltes vegades el seu aspecte físic és motiu de suggerents comentaris, els millors dels quals són aquells que atecten als signes del pas del temps. Però el que més sobresurt és la lluita per la passió que cadascuna va establir com a motor vital: literatura, escultura, pintura, antropologia, filosofia o política.

La mirada de Rosa Montero fa d'aquestes vides no és estàtica ni tancada, sinó que genera múltiples possibilitats d'interpretació. Des d'una òptica personal, concreta cada figura en una definició, que adjectiva el nom propi i que justifica al llarg de l'article biogràfic. Per exemple, Agatha Christie és "La eterna fugitiva"; "Con garras de acero" sintetitza la vida d'Alma Mahler i "El mundo es una cama" per a Frida Kahlo. Una segona presentació és de tipus visual. La nostra mirada s'endinsa en l'expressió d'un rostre i d'uns ulls que ensenya una fotografia del personatge que precedeix cada capítol. L'emanació imaginativa que ens provoca la dona que veiem no podia ser més poderosa, ja que s'enriqueix en el transcurs de la lectura de la seva història.

La mateixa narració conté constants punts que engoleixen el nostre interès, així com les referències bibliogràfiques que clausuren cadascun dels capítols. *Historias de mujeres* és un llibre que excedeix la col·lecció de quinze breus biografies. És un conjunt d'invitacions a seguir coneixent més profundament les vides presentades i és també una proposta que incita a descobrir noves dones. Dones que obren els ulls a una manera diferent d'entendre la vida i a veure-la a través d'una mirada crítica, revolucionària i solidària. Hem de deixar-nos seduir per mirades que ens parlen i ens fan qüestionar tantes coses de nosaltres mateixes/os.

Neus Masergas